

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFŐN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

Küzdelen a magyarsáért.

Statisztikailag megállapított tény, hogy Magyarország khána ánját, a Duna-Tisza-Maros szögét; a Béga-Temes völgyét két milliót meghaladó népesség lakja. Ezeknek jutott a mezőgazdaság művelésére legalkalmasabb és legtermékenyebb földje hazánknak.

Elsüggesztő tudat, hogy e két milliót meghaladó lakosság nem magyar. Az alvidéken a nemzetiség egy nagy tenger s a magyarság ebben egy kis nyelv-sziget. Valóságos Archipelagus az alvidék képe. Hát Erdélyben, a felvidéken is nem úgy állunk? Általában a magyarság térhódítása kicsiny s ugyszólván csak a lélekszaporulatra szorítkozik. Igen lassú a magyarosodás folyamata a délvidéken, de az egész vonalon is, mert a beékelt magyar nyelvzetnek kevés a segítsége,

A társadalom igyekszik megtenni a magáét. Legutóbb is megalakult a D. M. K. E. mely a magyarság, a magyar állam-eszme terjesztését írta zászlájára. Csakhogy a nemzetiségek sem nyugszanak. Gombamódra szaporodnak a nemzetiségi bankok s ezek a leghatékonyabb eszközök a magyar állam-eszme és a magyarosodás útjában.

Magyarországnak sokféle ellenségei vannak a nemzetiségek képében. A különböző ajku nemzetiségek és a magyarság közti torzsalkodások az állam erejét megbénító viszályok, a kölcsönös gyűlölködés forrását képezik a népfaji versengéseknek. Ha pedig ezek helyett jobb akarat, józanabb gondolkodás lépne a nemzetiségi elfogultság és vaskalaposág helyébe még volna remény barátságos viszonyok létesítéséhez. Ámde ezek helyett azt kell látnunk, hogy az ellentétek mindinkább kiélesednek, s a nemzetiségek nem-

csak gyűjtik az erőt és eszközöket az ellenállásra, de mereven elzárkóznak a magyarság közelítése elől.

Az államnak parancsoló érdekében áll mindent megtenni, hogy az államérdekű munkák és a magyar állam-eszme terjesztése körüli érvényesülést a bénító erők meg ne gátolják.

Mivel pedig az államnak, mint főhatalomnak jogában áll mindazt eltávolítani, ami lételevélyezteteti; vagy ami az államnak a nemzetegységre irányuló törekvéseivel ellenkezik a leg hatékonyabb eszközökkel ellensúlyozni, elvitázhatlan joga az államnak a területén levő összes iskolákban a magyar nyelvet ápolni, terjeszteni s megkövetelni, hogy az összes iskolákban a nevelés-oktatás magyar nemzeti legyen.

Kétségtelen, hogy az új népiskolai törvényjavaslat hasonló nézőpontra helyezkedik; mert legnagyobb vívmánya a régi törvény 58. §-ának hatályon kívül helyezése.

E §. a nemzetek törvénykönyveiben páratlanul áll s azt tartalmazta, hogy minden gyermek anyanyelven nyerje az oktatást.

Az új javaslat a magyarosodás akadályát képező eme §-t eltörli, elrendelvé szigorúan, hogy ahol a tanulók 20%-a magyarok: ott a tanítási nyelv mellett a magyar is tanítandó. E nagy horderejű intézkedés igen alkalmas a túlzott nemzeti törekvések, a pánszlávizmus és pángermánizmus tovaterjedésének útját állni.

A helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 25.

A husvét ünnepi csöndjét mi sem zavarta meg. Néhány cikket produkált a magyar sajtó a husvét alkalmából, neves politikusokat szólaltatott meg; de egyetlen egy sem

világított bele a válság sötétjéből a jövő világosságába. A legérdekesebb még Wekerle Sándor dr. cikke, a mely nyílt demonstráció a katonai kérdések kikapcsolása és a gazdasági kérdések mellett.

Ami a cikksorozaton túl fölmerült, már kombináció csupán, így Széll Kálmán személyének előtérbe toléása is.

Egy ellenzéki politikus tegnapelőtt találkozott Széll Kálmánnal a szombathelyi pályaudvaron, ahol a volt miniszterelnök a leghatározottabban megeafolta azokat a híreszteléseket, mintha új kibontakozási alapon dolgoznék vagy mintha ismét a király elé járulna. Mindezekből, azt mondotta Széll Kálmán, egy betű sem igaz. Ujabb meghívatásokról sincsen semmi tudomása.

Ugyátszik azonban, hogy a politikai élet ezen a héten megindul, bár a vezető-bizottság csak a jövő hét elején tartja a szünetek után első érdemleges értekezletét.

Ha a válság május 4-éig érdemben nem változik, akkor a Ház május 4-én a felirat tárgyalását kezdi meg.

Ideiktatjuk azt is, hogy Khuen Héderváry Károly gróf miniszter ma reggel Budapestre érkezett.

BAJA és VIDÉKE.

Rovatszerkesztő: Fodor Károly.

Baja, április 25.

— Szanatórium bál Baján. Husvét hétfőjén a humanizmus szolgálatában táncoltak Baján az emberek. A József főherceg szanatórium javára rendezett műkedvelői előadás volt ezen az estén a Nemzeti Szálló nagytermében. A nagyterem ez alkalomból zsuffolásig megtelt elegáns közönséggel. Jóval nyolc óra után még hullámozott az érkező közönség, hogy mire megcsendült a rendező csengője, már nem csak az ülőhelyek voltak elfoglalva, de az állóhelyek is úgy megvoltak szállva, hogy művészet lett volna egy gombostűt is elejteni. Egyszerre csak fellebbent a függöny, előlépett Peschke Irén kisasszony és ügyesen, igaz érzéssel elszavalta a prológust. Ezt követte két művészi-zeneszen rendezett előkép: az egyik a „Három párka“, a másik „Kilenc múza“. Mindkét előképnek rendezése művészi izlésről és rendkívül ügyes rendezői kézzel tesz tanuságot. Rendkívül ügyes és hű másolata volt Barabás Miklós „Parasztlakodalom“ című festményének megelevenítése is, mint harmadik előkép és nem kevésbé kedves a negyedik előkép,

a „Jóti kompág.“ Csak az kár, hogy a képek világítása sehogysem akart sikerülni és hogy a közben eső szünetek rettenetesen hosszúra nyulottak. Közben eljátszták Szomaházy Istvánnak egy igen szellemes vigjátékát: »Cyrano a zsuron.« Roxan Sári szerepét kedvesen csicseregte el Schwarz Elza k. a., valamint az urak is ügyesen mozogtak a színpadon, ugymint: Székely Alfréd, Monostori Gyula dr. Szász János, Boróci Ernő és Löwinger Jenő urak. A közönség ennél a rövid lélekzetű vigjátéknál igen jól mulatott.

— Lesz-e új vonat? Jó forrásból vett hír alapján megirtuk a múlt hetekben, hogy Baja és Szabadka között egy új, negyedik gyorsvonat fog közlekedni, amelynek összeköttetése volna a tavaly beiktatott új budapest—szabadkai gyorsvonattal. Most közvetlen a nyári menetrend életbe léptetése előtt nagyon is kétségesse vált, vajjon meglesz-e hát tényleg ez az új gyorsvonat? A látászat szerint nem lesz meg. A Pester Lloyd husvét számában hozza a M. A. V. nyári menetrendjét, amelyből azonban sehogysem tudjuk kivenni, hogy lesz-e? mert a menetrendből Baja egészen kimaradt. Ugy látszik tehát, hogy a szabadka—bajai vasuti vonalon nem lesz változás a menetrendben. Sőt a P. H. szerint Szabadka is kellemetlen meglepetésben részesül. A múlt év május havában megindított gyorsvonatról teljesen hallgat. A baja—zombor—újvidéki vonalon is lesz egy kis csalódás. A fővárosi és megyei lapok már hónapok óta egész pozitívással hirdetik, hogy itt motoros közlekedés indul meg. Nos, hát ez sem lesz meg a P. Lloyd által közölt májusi menetrend szerint. Ugy látszik Bajáról egészen megfeledkeztek

— Falopás. Deky Géza fatelepéről mintegy két öre való fát loptak el. A csendőrség a megejtett feljelentés alapján megindította a nyomozást a tettesek kiderítése céljából.

— Öngyilkossági kísérlet. Mindenképpen megakart halni a Nemzeti Szálloda egyik szolgája, mert elhagyta a felesége és nem akart hozzá viszatérni. Szombaton, a mikor mindenki a feltámadás magas ünnepét ülte, a rossz szándéku mindenés egy késsel elakarta vágni a nyakát, de ezen tettében megakadályozták. Vasárnap a Nemzeti istállójában ismét sötét terv kivitelére készült: egy kötelet készített a nyaka körül, hogy ezzel vessen véget az életének. De ezen terv is dugába dőlt, mert vala-

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatos szer:

tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, szamarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánltatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban 4. — kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alantl ezéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájcz.)

melyik alkalmazott észre vette és öngyilkossági szándékának kivételében megakadályozta.

— **A cirksusz varietében** estéről estére gyönyörködik a nagyszámú közönség a rendkívül ügyes művészi mutatványokban. A derék, törekvő társulat igazán megérdemli a nagyközönség pártfogását. Minden este rendkívül változatos a műsor.

— **A város közgyűlése.** Baja város törvényhatósági bizottsága a jövő hó elején tart közgyűlést, amelyen valószínűleg napirendre kerül a színházépítés kérdésének megoldása is. Tudvalevőleg tervbe van véve a Bárány szállodának erre a célra való átalakítása is.

A BAJAI Nemzeti Szálló

kávéházában és éttermében
DANKÓ LAJOS
ujjonnan szervezett zenekara minden hétfőn, szerdán, pénteken és **szombaton** hangversenyez.

Rablógyilkosságok sorozata.

— **Ujabb részletek a nyomozásról.** —

A szabadkai rendőrség bűnügyi osztálya az ország legveszedelmesebb rablógyilkosszövetkezetének nyomára vezette a hosszú idő óta kutató rendőrhatalóságokat. Néhány napi érellyes vizsgálat után ma már tisztán áll a fertelmes banda egész bűnlajstroma. A rettenetes vallomások nap-nap után újabb borzalmas részleteket világítanak.

A váci postarablógyilkosság.

Tegnap délelőtt újabb fordulat történt. Barna után a többi tettes is megkezdte vallomását. A legrémesebb gyilkosságot a váci rétságit — mint ma kiderült — Barna és Bóni követették el. Oláh-Sinkó terve szerint. Esti 6 órakor indultak el Kósdra. Megállították a postakocsit, amelyen Cillik József kocsis és Szunter János földmives ült. Miután meggyilkolták ezeket, gyalog visszamentek Kósdra, onnan Szódre s azután vonaton Budapestre jöttek. A pénzt Bóni vette magához és a Mester-utcában levő lakásán rejtette el.

Bóni még a saját cinkostársait is becsapta. Elhallgatta, hogy egy ezerkoronás bankjegyet vett ki a kassetából s csak kilencszáz forintot osztottak meg. Sinkó a maga háromszáz forintját úgy kapta meg, hogy harmadnap a feleségét felküldte érte Budapestre. Barna aztán Zentára utazott, ahol kovácműhelyt nyitott, később Szabadkára költözött.

A bűnlajstrom.

A rablógyilkosszövetkezet bűnlajstromát a mai napon a következőkben állították össze:

1) 1905. április 16-án Szabadkának Sándor nevű kölvárosában megtámadták Baka István és társai szabadkai csirkekereskedőket. Manlicher puskával lelőtték Baka Györgyöt, szívenlőtték Bédics Ádámot.

2) 1905. március 19-én Zenta közelében megtámadták és kirabolták Molnár Gábor Péterné földbirtokosnőt és két fiát. Az asszonyt halálosan megsebesítették, a fia is megsérült.

3) 1905. március 2-ikén Csantavér mellett két csirkekereskedőt támadták meg. Félholtra verték és kirabolták őket.

4) Sebesics pusztá határán Szabadka mellett Krémer József csend-

őrt, aki egy társával lopás ügyében nyomozott, lelőtték.

5) Sebesicsen kiraboltak és megsebesítettek egy kovácsot

6) 1901. március 27-ikén Csákvár és Vértes-Bolgár között postarablást követtek el. Egy embert meggyilkoltak. Ez fényes nappal történt.

7) 1904. január 5-ikén Vác és Rétság között kettős rablógyilkosságot követtek el.

Szembesítések vallomások.

Tegnap délután helyszíni szemle volt az ugynevezett Katalina-völgyben, ahol két embert megtámadtak. Barna Lukács pontosan megmutatta, hol lőtték le őket s hol törték től a postakocsit. Azután szembesítés következett, amelynek végén a többiek is csaknem mind beismerék bűneiket. Az ügyben még több letartóztatás várható.

A vadkerti postarablás helyére is akarták kivinni Barnát, mikor ez újra vallomásra jelentkezett és azt a szenzációs kijelentést tette, hogy ő akarta Budapestten Boda levélhordót kirabolni. (Tudvalevőleg ezért a bűntényért Csontos Mihályt ítelték el tíz évi fegyházra.) E vallomás folytán elmaradt a helyszíni szemle.

A fegyverek szállítása.

Megállapították, hogy a Mannlicher fegyvereket a váci huszárgyakorlatok alkalmával lopták a tettesek. Szabadkára és Zentára a következő furfangos módon szállították. Egy-egy keskeny zsákba tették a fegyvereket, s a zsák szájából szép rózsát, állott ki, mintha rózsafák szállítanának. A több ezer töltényt elosztották s Kósdon és Budapestten is rejtgettek belőlük.

A legújabb letartóztatás és beismerések.

Az éjjel Vácott, újabb letartóztatás történt Mogyoródy Antal korcsmáros személyében. Ez az ember apja a már előzőleg börtönbe került Mogyoródy Józsefnek. A korcsmárosról Barna Lukács elmondta, hogy neki is része volt, épp úgy, mint Bóni Ferencnek, a postarablógyilkosságban. Bevallották, hogy Szabadka környékén öt esetben követtek el rablást. Azt is bevallották, hogy Bóni cinkostársa volt Csontosnak a Boda megláadásánál.

László kapitány itthon.

A ma esti budapesti gyorsvonattal hazaérkezett László Géza rendőrkapitány, aki tudósítónknak a következő érdekes adatokat bocsátotta rendelkezésre:

A nyomozás Vácott ketté lett osztva. A Szabadka környékbeli bűnesetekben László, a többiekben pedig dr. Vass kir. alügyész folytatta tovább a nyomozást.

A bácskai bűntények teljesen ki vannak derítve. Barna Lukács és Kadvány Dávid voltak a tettesek, akik teljes beismerésben vannak, a rablómerényleteket ugyanolyan módon követték el, amint azok már lapunkban levoltak írva. A két rabló több rablógyilkossági merényletet tervezett, melyeket, mind a Bácskában akartak végrehajtani.

A többi ügyekben csak most fogtak hozzá a nyomozáshoz, csupán a váci rétsági postarablás van kiderítve. Hátránya a nyomozás sikerének, hogy az elfogottakat most a bíróság veszi át. Szlatki és Ambrus csantavéri járás őrmesterek egyelőre Vácott maradtak.

Eddig két nőt és öt férfit tartóztattak le, akik most valamennyien Vácott maradnak. Az éjjel Oláh Sinkó István a banda feje az ablakon Kadvány Dávid pedig a kemencén át

szökést kíséreltek meg, de megakadályozták őket. Valamennyien megátalkodott gonosztevők, — még az asszonyok is. A vezér felesége még a csendőrökkel is szembeszáll.

Valószínű, hogy az összes ügyekben s így a környékünkben, történtek fölött is a pestvidéki esküdtbíróóság fog itélkezni.

A szegedi kereskedelmi és iparkamarából.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara 1905 évi április hó 28-án (pénteken) délután 2 (kettő) órakor a kamarai székház termében teljes ülést tart, melynek tárgysorozatából kiemeljük a következő érdekesebbeket. Weiner Miksa alelnök indítványa a Szeged-Rókus-csabai vonalon reggeli motor vonat beállítása érdekében teendő fölterjesztés iránt.

A kereskedelemügyi miniszter ur 22463/1904 sz. leirata Szentes város ásványvizadóztatási szabályrendeletének véleményezéseért.

A kereskedelemügyi miniszter ur 1361 sz. leirata a lüttichi nemzetközi kamarai kongresszus ügyében.

A kereskedelemügyi miniszter ur 21008 sz. leiratával véleményt kíván Ada község házalási szabályrendelete ügyében.

A kereskedelemügyi miniszter ur 18-04, 24412, 24719 és 26454 sz. leiratai a szegedi, hódmezővásárhelyi, zentai és apatini ipari tanfolyamok engedélyezéséről.

Az iparoktatási főigazgató átirata a tanonciskolai szakrajtanitók kiképzésének költségeihez való hozzájárulásért.

A debreceni kamara pártolás céljából megküldi a gyáripari vállalatok körében szervezendő hitelszövetkezetek támogatása ügyében tett fölterjesztését.

A kolozsvári társkamara pártolni kéri a törvényhatóságok szabályrendeleteinek véleményezés ügyében tett fölterjesztését.

A bécsi nemzetközi munkásbiztosítási kongresszus meghívója.

A kamara 1904 évi zárszámadása

HIREK

TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Április 23. Az izr. Szent Egyet közgyűlése f. hó 23-dikán.

Április 26. A szabadkai Sport-Egyet közgyűlése d. u. 5 órakor.

Április 30. A m. a. v. altisztikör közgyűlése d. u. 3 órakor az altisztikör helyiségében.

Ásványi Lajos.

Megemlékeztünk már két ízben is arról, hogy Ásványi Lajos, a szabadkai földművesiskola nagyérdemű igazgatója Budapestten súlyosan megbetegedett. Szenvedéseinek ma éjjel a halál vetett végét.

Az igazgató már Szabadkán megvizsgáltatta magát. Az orvosok feltétlen nyugalmat ajánlottak neki. E hó 14-én utazott Budapestre, hogy magát ott is megvizsgáltassa, s hogy a miniszteriumtól hat havi szabadságot eszközöljön ki egészségének helyreállítása végett.

Ásványi Lajos 1844. július 2-dikán Győrött született. Nagybirtokos és bérlő volt. Később a földművelésügyi miniszterium a kolozsmonostori gazdasági intézet intézőjévé nevezte ki, s itt szerzett kiváló érdemeit azzal

jutalmazta, hogy a szabadkai földművesiskola megalapításakor, 1896. az intézet igazgatójává nevezte ki. Itt is nagy érdemeket szerzett magának. Az iskola szervezése, berendezése mind az ő érdeme. Legutolsó munkássága az orbánfalvi parkirozás volt.

Haláláról ma értesítették táviratilag a polgármestert, aki távirati intézkedést kért a miniszteriumtól helyettesítését illetőleg.

Budapestten halálos ágya körül voltak felesége, két leánya és veje.

Raksányi Gyula segédtanár, helyettes igazgató ma utazik föl Budapestre, hogy a város és a tanárikar koszorúját a ravatalra helyezze. Temetése a fővárosban holnap lesz.

— **Személyi hír.** Teitsch Ede, az országos nevű szobrászművész, városunk szülőtte, a husvétii ünnepek alatt Szabadkán tartózkodott.

— **Esküvő.** Tegnap délután a esküdtölt a sz.-Teréz templomban örök hűséget dr. Decsy Dezső pacséri gyógyszerár tulajdonos Szabados Ilonka urhölgynek. A fényes esketésnél násznagyokként Ötvös József államvasuti főtiszt és Haverda Boldizsár ügyvéd szerepeltek.

— **A szabadkai vasutasok májusi előléptetése.** A magyar államvasutasoknál május elsei ranggal a következő szabadkai tisztviselőket léptették elő: Homonnay Nándor főellenőr a II. fizetési osztály első fokozatába, Brandelsz Győző hivatalnok a IV. fiz. osztály első fokozatába, Fussgenger Benő, Ujhelyi Géza ellenőrök és Neuberger József a IV. fiz. osztály második fokozatába Rixner György és Halmos József hivatalnok az V. fiz. osztály első fokozatába, Krempe Róbert mérnök az V. fiz. oszt. második fokozatába, Kárpáti Rezső hivatalnok és Hamola Nándor számtiszt a VI. fiz. oszt. első fokozatába léptek elő.

— **Temetés.** Oriási részvét mellett helyezték tegnap délután örök nyugalomra Vojnics H. Antal virilis bizottsági tagot. A gyászszertartást Mamuzsics Félix kanonok plébános végezte. Ma délelőtt 11 órakor gyászmise volt a Szt.-Teréz templomban, mely alkalommal Gaal Ferencnek Requiemejét adta elő a templomi és zenekar,

— **A színügyi bizottság ülősei.** Egyik helyi lap téves közlésének helyreigazításul illetékes helyről felkértünk annak közlésére, hogy a színügyi bizottság a pótszezón tartama alatt minden vasárnap délelőtt 11 órakor ülést tart.

— **Házasság.** Perl Lajos nagykereskedő f. hó 30-án vasárnap délután tartja egybekelését Milánkovics Katiczával.

— **Eljegyzés.** Kuluncsics Lajos v. javadalmi irnok és a Magyar Asztaltársaság pénztárnoka f. hó 23-án tartotta eljegyzését Vojnics Z. Mariska tanítónő kisasszonynyal Vojnics Z. Máté földbirtokos leányával

— **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést Fábrián Gyuláné született Antunovits Ilonka fájdalomtól megtört szível jelenti, szeretett édes anyja özv. Antunovits Mátyásné szül. Grósz Magdolna folyó hó 25-én reggeli 4 órakor életének 63-ik évében, hosszas betegség és a halotti szentségek ájtatos felvétele után bekövetkezett elhunytát. A drága elhunytat gyászolják még: Grósz János és Grósz Máté testvérei; Fábrián Gyula veje; Ilonka, Mariska, Zoltán, Jenő, Géza és Irénke unokái. Fia: Antunovits Károly nevével Schaffler Sa-

roltával és gyermekeivel; továbbá számos rokonai és ismerősei. Földi maradványai folyó hó 26-án d. u. 5 órakor fognak a bajai temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise folyó hó 26-án délelőtt fél 11 órakor a szent Teréz plébánia templomban fog megtartatni. Legyen neki könnyű a föld!

— **Megakadályozott öngyilkosság.** Ma délelőtt a rendőrséghez juttattak egy levelet, amelyben egy idevaló fiatal ember előre bejelenti, hogy anyja sírjánál öngyilkosságot fog elkövetni. Déli 1 óra előtt a rendőrség részéről egy közrendőr a rókusai temetőbe sietett a hol kis várakozás után mutatkozott is a végzetes elhatározású ifju és egy sírhoz ment, hol imádkozásba fogott. A rendőr óvatosan odalopózkodott, s mikor odaért megkérdezte, hogy mi járatban van. A fiatal ember Pernicska István megnevezte magát és elmondta, hogy a magával hozott 6 lövetű revolverrel öngyilkosságot akart elkövetni. Elhatározásának oka mint azt atyjához intézett levelében is megírta, családi viszály volt.

— **Kocsmai verekedés.** Tegnap délután Nagy Mátyás korcsmájának kuglizójában szórakozott egy csomó VI. körű legény. A játék hevében néhányan összeszólalkoztak, miből dulakodás keletkezett s eközben egyikük bicskát is használt, amelylyel Milánkovits Dániel napszámot a jobb karján súlyosan megsebesítette. A mentők nyújtották a sérültnek az első segélyt.

— **Talált pénztárca.** A rendőrséghez az elmúlt éjjel egy pénztárcát vittek be, amelyet a Vass Ádám-féle sörcsarnok bejárata előtt találtak. A tárcában egy aranyláncról és egy ruhaneműekről szóló zálogjegy volt. Igazolt tulajdonosa a rendőrségnél átveheti.

Válasz

a Bácskai Hírlap husvéti számában ellenem intézett támadásokra.

Mindig megadom a tiszteletet, amely részemről, mint a város tisztviselője részéről a törvényhatósági bizottság tagjait megilleti. De épen városunk törvényhatósági bizottsága iránt tartozó köteles tisztelet parancsolja, hogy a rám bízott hivatalos teendőket, minden olyan beavatkozástól megóvjam, amelynek következtében létrejött cselekedetekért a törvényhatósággal szemben felelősséget nem vállalhatnék. Ez volt azután a következménye, hogy Láng Simon ur ellenem, csak úgy mint annak előtte tekintetes Wenczel Lajos ur ellen, a legkiméletlenebb támadásokat intézte, sőt oly vádak is emelt, melyekért a büntető igazságszolgáltatás előtt kell egy a rámbízott kötelesség érinthetlenségének, mint hivatalom és saját becsületelem érdekében elégtételt keresnem.

Az állásom elfoglalásától kezdve ellenem intézett támadások jellegét eléggé kiemelhetem már csak annak megemlékezésével is, hogy hiszen ugyanezeknek a támadásoknak ki volt téve más is, aki a halászatra előttem felügyelt s csak is addig nem volt piros posztó a palicsi halászat, míg azt épen Láng Simon ur, a támadások mindenkorai intézője, vezette. Ezzel azonban nem elégedhetem meg, mert a rámbízott kötelesség és a törvényhatóság iránt tartozó tisztelet azt parancsolja, hogy a támadások jellegét a B. H. husvéti számában, Sztipics Márk aláírással megjelent

minősíthetetlen tartalmu cikk után néhány szóval másképen is megvilágítsam.

Állásom elfoglalása után, mivel semmiféle osdi gyakorlatokat érvényesíteni akaró befolyásnak, nem engedtem, képességem ellen emelt kifogást Láng Simon ur és az általa tévesen befolyásoltak. Ez azonban nem vezethetett célhoz, mert hiszen tanulmányaimról — melyeknek folyamán épen kitűnő előmenetelen révén a nméltóságú miniszterium 23241/903 sz. határozatával 34 tanuló közül én kaptam a legmagasabb ösztöndíjat, — kitűnő képesítőt nyertem.

Fordítani kellett a dolgon. Közbejött a tó vizapadása folytán a tavalyi halpusztulás. Engem okoltak érte, kiméletlen támadásaikban. De Magyarország legilletékesebb szakközvege Láng Simon urra cáfolta, amiért azután Láng Simon ur ki is jelentette, hogy Magyarország legelső szakembere nem ért a halászatához, ami nekem egy kis vigasztalásul szolgált. Ezen az alapon azonban már nem folytathatták ellenem a támadásokat.

Jöttek tehát az alámrendelt halászok. Mikor azonban ezek a halászat eredményét és fejlesztését kockáztató és megisméltendő engedetlenségükért elnyerték megérdemelt jutalmukat, — amit mindenki csak helyeselhet a rend érdekében is — akkor ezzel is el kellett hallgatni.

Jöttek ezután egyéb vádak, melyek között még hűtlen kezelés is volt. Ő-nagysága a polgármester ur nyomban megindította ellenem a vizsgálatot, melynek folyamán minden vád alaptalannak bizonyult s én Láng Simon ur ellen megtehettem nyugodt lelkiismerettel a bünyenítő feljelentést.

Itt kezdődik most már Sztipics Márk, törvényhatósági bizottsági tag ur szereplése. Ő volt ugyanis az, aki közbenjárt, hogy vonjam vissza a Láng Simon ur ellen megtett bünyenítő feljelentést. És mert ezt hivatalom érinthetlensége és becsületelem érdekében meg nem tehettem, megnehezte reám, s most már Láng Simon ur helyett ő támadott meg a B. H. fent említett cikkében, melynek reám nézve sértő része nem más, mint az igazságnak tudatos rosszakaratu elferditése.

Igaz, hogy Sztipics Márk, Bedzsula József és Láng Simon kint jártak a halásztelepen, s azt megszemlélték. Igaz az is, hogy halat akartak venni, s minthogy tudtomon kívül a halászsoknak egyetlen kiló halat sem szabad eladniok, az üzenetet hozó halász által felkértem őket, fáradjanak be irodámba, amit minden vevővel megteszek. Ezen üzenetemre a műveltségnek csak látszatával is bíró emberhez nem illő durva kifakadásokkal illettek engem és ő-nagyságát a polgármestert. Erre üzentem én nekik, hogy bepörlöm őket, nem pedig azért, mert a halat nem akarták átvenni.

Megjegyzem még, hogy azon a napon és órában irodámban hal-elárusítással egybekötött irodai munkával voltam elfoglalva, s így a nálam lévő vevőket nem is hagyhattam volna a faképnél senkinek a kedvéért sem. Különbben is bárki vegyen nálam halat, az ezzel egybekötött munkát csak az irodámban végezhetem, nem pedig a tóparton.

A betegségemre vonatkozó okirat közlése az emberiség szempontjából annyira minősíthetetlen, hogy felment minden védekezéstől, s kegyetlenül elítéli a közlő lelkületét. Annyit azonban mégis meg kell jegyznem, hogy idegbajom miatt gyógyintézetbe

vittek ugyan a katonaságtól, de az intézetből a katonasághoz vissza is küldtek és mint teljesen egészséges ember, eleget is tettem katonakötelezettségemnek.

Bizonyára jellemzi azonban támadóm lelki durvaságát és támadásai igazságtalanságát az, hogy mikor már mindent hasztalanul szórtak rám, betegséggel hozakodnak elő, s így reájuk épen nem illik a fent említett támadó cikk ezen címének: örült-e vagy szent? utolsó szava.

Jelen nyilatkozatomban foglaltakat hivatali állásom megvédéseért, ki kellett jelentenem.

A netán ezután jövő bármily célzatu hason támadásokra a magam részéről válaszolni nem fogok.

Szabadka, 1905. április 25.

Pertich József s. k.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán: Cigánybáró

Csütörtökön: Próbaházasság.

Pénteken: Aranyember.

Szombaton: Kornevilli harangok, vagy pedig hangverseny az izr. temetőben nyugvó 48/49-iki szabadságharcban elesett honvédek részére állítandó siremlék javára.

Az új színtársulat.

Az új szubrett vasárnap esti fellépése teljesen háttérbe szorította az orosz-japán háboru eseményeit. Ki is beszélt volna Togo admirálisról vagy Roszdentvenszki kiról, amikor a színház egén új csillag volt megjelenendőben. Mert lehet kiváló művészember és elsőrangú rendező Tompa Kálmán, sőt jó költő is, — a színház a szubrett körül forog s ezen a valóságban nem változtatnak semmit azok a nagyképű bácsik, akik a színház kulturmissziójáról mondanak regéket.

Az új csillag megjelent és Bob herceg címszerepében aratott sikerét örömmel jegyezzük krónikába; örült a közönség is, mert igényeit jócskán leszállította néhány rozsul végződött experimentum. Az új szubrett határozottan szép színpadi megjelenés. Bájos arc, szép termet, csapongó temperamentum; a hangja csengő és terjedelmes, szépen is táncol. Ha a közép és alsó hangjai nem volnának fátyolozottak s ha nem hadarna a prózában, valóban elsőrangú szubrett lenne. A közönség impressziói egészben véve kellemesek voltak. Sokat tapsoltak egész estén át a bájos Bob urfinak.

Kíváncsian várjuk az új szubrett további fellépéseit. Bob herceg erős próba szerep ugyan, de Lónyay Pirooska ebben a darabban játszott már az ország legtöbb nagy színpadán, azt is hozzátehetjük — sikerrel. Bob herceg tehát régi jó szerepe. Persze operettben óhajtjuk látni és nem népszínműben, mint hétfőn délután, amikor a Gyimesi vadvirágban játszotta Máriát. Külső sikere ugyan volt ezuttal is, azonban határozottan nem népszínmű énekesnő. — Itt említjük meg, hogy a Bob hercegen az új szubrett mellett szép sikere volt Bálintnak (Pomponiusz) és Királynak (Lancaster) ennek a két fiatal, ambiciozus színésznek. A királyné szerepében mutatkozott be Havasi Szidi az új — komika. Ehez képest jó királynő volt. Annie szerepében beugrott Püspöki Rózsika, aki ügyesen játszott, de kevésbé ügyesen énekelt. Hogy jó és intelligens színész, azt láttuk vasárnap délután, amikor a Méltóságos csizmadia című darabban lépett fel.

Hétfőn délután mutatkozott be közönségünknek Tompa Kálmán, a kiváló drámai színész és főrendező. A Gyimesi vadvirágban játszotta Balánka Imrét és különösen a drámai jeleneteknél őszinte tetszést és sűrű tapsokat váltott ki a közönségtől. Nagy várakozással nézünk mai fellépése elé a Vasgyáros címszerepében. Hisszük méltó lesz a jó hírnevéhez. Lónyay Pirooska Máriájáról főntebb emlékeztünk meg, de nem mulaszthatjuk el, hogy meg ne dicsérjük Királyt, aki megkapó erővel játszotta Fábrián Gyurkát és szépen is énekelt.

Hétfőn este mutatkozott be közönségünknek Solti Vilma, az új koloratur-énekesnő. Jellemzi a direktciót, hogy nem koloratur hanem szubrett szerepben: a Postás fiú és a huga Klári-jában léptette fel, amely ugy halljuk Lónyay Pirooskának igen jó szerepe. Solti Vilma szép hangja határozott tetszést aratott. Hajlékony, csengő és terjedelmes hangja van a kisasszonynak és reméljük, hogy sok élvezetet fog szerezni vele a közönségnek. Tulajdonképen bemutatkozása szerdán, a Cigánybáró Szaffijában lesz, amikor ének- és játékművészetéről megállapodott véleményt alkothatunk. A bohóságban igazán tetszett Havasi Szidi, aki a komikát játszotta, legnagyobb sikere mégis a mi Rátkainknak volt, aki állandó derűben tartotta a közönséget.

A négy ünnepi előadásból többféle tanulságot vonhatunk le. 1) Férfiszínészek nincsenek. 2) A kar abszolút gyenge és tehetetlen.

A zenekar infámis volt, de a végleges ítélettel várunk még néhány napig s nem szólunk addig az összjáték hiányosságairól sem. Néhány nap alatt azonban el kell dölnie minden függőben maradt kérdésnek s őszinte óhajtásunk, hogy az ítéletnek ne valja kárát a szabadkai színtűgy. A hiányokat azonban mindenestre pótolni kell, még mielőtt az ítélet ki lesz mondva.

TAVIRATOK

A háboru.

Pétevár, ápr. 25. Az orosz hájohadnak a Kamran öbölben való időzését illető ellentétes jelentésekkel szemben a pétevári távirati ügynökség kijelenti, hogy a francia indochinai főkörmányzó semminemű kéréssel sem fordult az orosz kormányhoz, Rosdestvenski nem kapott semmiféle felszólítást Indochina parti vizeinek elhagyására, mert a tenger-nagy a semlegesség minden törvényét teljesen betartotta.

Gyilkos telekönyvezető.

Nagyszombat, április 25. Boros telekönyvezető Ruprecht földbirtoos Zsófia leányára háromszor rálőtt. A leány szörnyet halt. Borost letartóztatták. A gyilkosságnak oka nem viszonzott szerelem.

Milliomos sikkasztás.

Milvanke, április 25. A First Nationalbank igazgatóját Ignovot egy millió dollár elsikkasztásával vádolják. Az igazgatót még nem tartóztatták le.

REGÉNY CSARNOK.

Sötét hatalmak.

42.

— Ezen ügy iránt már husz évvel ezelőtt érdeklődtem. A kutatásokat M.-ből történt elutazásom miatt megkellett szakítanom. Elutazásomnak az oka házasságom volt.

Wittgenstein az utolsó szavakat fojtott hangon ejtette ki; arckifejezése sötét lett, vonásaiból kedvetlenség tünt ki, szomoruan tekintett maga elé.

A bűnügyi tanácsos résztvevően nézett barátjának nemes arcába és megindultan nyújtotta feléje kezét.

— A gondviselés utai kifürkészhetetlenek, szólt. Mért nem sikerült akkor kikutatnod a szegényházi lakó sorsát? A jövendő más lett volna. — De még mindig nem mondtad meg, kivel találkoztl, aki ezen ügygel összeköttetésbe hozható.

— Magát azt az öregembert, aki ellen annak idején a gyilkos merényletet elkövették és akit az m.-i szegényházban, ahol akkor lakott, szomszéd ur néven ismertek. De mégis mi gyanítatja veled, hogy ezen ember viszonyai összefüggésben vannak az én életviszonyaimmal?

A bűnügyi tanácsos, mintha nem hallotta volna az utolsó szavakat.

— Tehát beszéltél vele? kérde izgatottan. És hol találkoztál vele? — Itt lakik a fővárosban, nagyon közel hozzád.

A bűnügyi tanácsos e szavakra önkénytelenül hunyta be a szemét. Most már biztosan tudta, hogy a szomszéd ur él, és hogy az imént elgondolt lehetőségeknek meg kell valósulniuk. Mint atyának, kötelessége volt fiát a gazember karmai közül kiszabadítani. Mint hivatalnoknak nem volt szabad megakadályoznia az igazságszolgáltatás menetét; a szomszéd ur élt s megjelenésével barátja, báró Wittgensteinre nézve az ügy végzetes fordulatot vesz.

Ezek a gondolatok forogtak a bűnügyi tanácsos agyában. Csak nehezen tudott magán uralkodni, hogy izgatottsága nagyon feltűnővé ne váljék. Barátjának nem kellett és nem volt szabad még megtudnia, hogy mennyire bele volt a dologba keverve. Mindent elronthatna, pedig talán mégis vannak eszközök, hogy nemes barátjának a felesége játékon kívül maradjon. Mindezt megakartá fontolni, hiszen mint bűnügyi tanácsosnak ebben már volt gyakorlata; csak időt kell nyernie.

— Minő viszonyok között él ez az ember? kérdezte, hogy közelebbi értesülést szerezzen magának.

— Nagyon szűk anyagi körülmények közt, felelt Wittgenstein. Véleményem szerint ez az ember jobb sorsot érdemelt.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Laptulajdonosok: AZ ALAPÍTÓK

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

NAGY

NAP- és ESŐERNYŐ

Óriási választék. RAKTÁR. Óriási választék.

A közelgő nyári időnyre bátorkodom a a n. é. közönség szíves figyelmét felhívni a nálam raktáron lévő **esipke fantasie és crepe de chine napernyőkre**,

ugy sima és chine színekben, valamint fekete selyem és félselyem, színes és chinbe **óriási nagy választékban**, bámulatos olcsó árak mellett. Ernyő javításokat valamint áthuzásokat saját műhelyemben olcsón fogadok el. — Férfi- és gyermek kalapok, sapkák rendkívüli nagy választék, nagyon olcsó árakban.

Szíves pártfogásukért esedezve, maradtam kiváló tisztelettel **Fischer Pál**, Baja, városi bérház.

Baron Vilmos

nagy sírkőraktára BAJA, Központi Szálloda épületében

Dus raktár legfinomabb és legolcsóbb sírkövekből Betűk aranyozásának tartósságáért kezesesség vállalatik.

Szolid és jó munka.

Temetői munkát elvállalok!

Két lánc föld

közvetlen a Molezer tégláégető mellett, szabad kézből eladó.

A vasut közelében.

egy magános ház kerttel együtt máj. 1-től kiadó.

Ugyanott egy jó karban lévő zongora eladó. Cim a kiadóban.

VI. kör Kovács-u. 293. sz. ház.

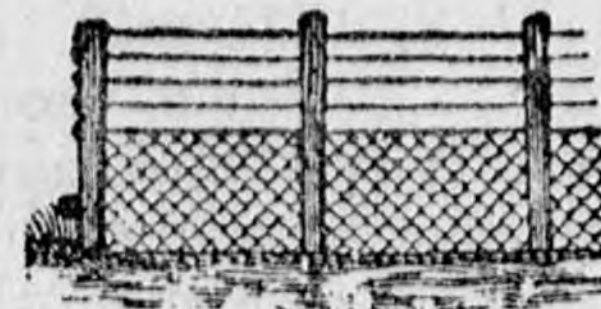
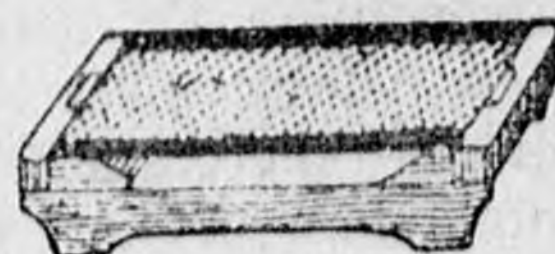
két utcára

5 szobával, vilanyvilágítás, külön baromfiudvar kerttel három évre bérbeadó. Cim a kiadóba.

Rendeljen nálam sürgősen 8 kor.-ért fakeretű erős acélsodronybetétet,

mely olcsóbb mint a szalmazsák.

Az ágy belméretének beküldése után gyorsan és pontosan készítem.

Ugyszintén sodronykerítések udvarok, kertek, szőlők kerítéséhez 42 fillértől feljebb és minden e szakba vágó munkát.

Ifj. UTRY PÁL Baján.

Meglepő újdonság a világítás terén! Tessenek ide figyelni!

Müller Antal épület és díszmű Bádigos Baján

Saját házbau — a Központi Szállodával szemben — Saját házbau.

Ajánlja saját találmányu, felülmulhatlanul fényes világításu acitelin lámpáit

Teljesen szagmentes. Miden veszély kizárva.

Nélkülözhetlen udvar, kert, vendéglő, lakás világításánál. — Utolérhetlenül szép és olcsó világítás! — Árakkal és felvilágosítással készséggel szolgálók.

Egyben van szerencsém ajánlani ülő, fürdő és fűthető kádakat. Öntöző, kerti, konyha és dísz kannákat a legszebb, legjobbtól a legolcsóbb áráig. — Üzletemben kapható minden e szakba vágó, a háztartásban szükséges áru. — Elvállalok mindennemű épület munkát. — Saját szerkezetű állványnélküli készülékemmel elvállalok mindennemű toronyjavítást, fedést, festést, oratóbla festést, aranyozást és villámhárító felállítását, nemkülönbén bármilynemű toronymunkát kifogástalan pontossággal, jótállás mellett és igen jutányos áron. — Elvállalok továbbá új torony készítését ács munkával együtt vagy anélkül.

Wagenblatt Ferencz

festékkereskedő Baján.

Halló!! Ki beszél??

Wagenblatt Ferencz festék-kereskedő ajánlja a legjobb minőségű Borostyán-lak és Linoleum padló fénymázait 4 színben. Saját gyártmányu olajfestékeit minden színben. Valódi Viaszk kenőcsöt butor és padlók fényezésére. „Vénusz“ aranyozó, képrámák, szobrok és lámpákra. Mindenféle cipő crémet. Szalmakalap-lakot 10 színben, Emeillakok minden színben.

VÉ DJEGY

Uj! Uj! Saját találmány!

A törv. bej. „MERKUR“ ezüst kályhafény kályhák részére 1 doboz 70 fillér. Legujabb szab. találmány Denaturált szesz robbanómentes edényekben.

Szalma kalap festése minden színben olcsón festetnek

Wagenblatt Ferencz festék-kereskedő Baján.

Mész eladás Baján.

Raktáromon I-ső rendű égetett mész ára métermázsánként 2 K 80 fill. Baján égetett I-ső rendű szép, fehér, darabos mész ára métermázsánként 3 K 60 fill.

Tömeges vételnél árkedvezmény. Allandóan nagy raktár. Baja, 1905. ápril hó.

Schleicher Antal, Baja.

MAGGI-FÉLE LEVES és ÉTEL-IZESÍTŐ

Kapható: DRESCHER GYULA kereskedésében BAJA.

Üvegecskékben 50 fillértől kezdve. Eredeti üvegecskék legolcsóbban utántöltetnek.

MAGGI-kitüntetések: 5 nagydíj, 29 aranyérem, 6 díszoklevél, 5 tiszteletdíj. Hétszer versenyen kívül, többi között az 1889. és 1900-iki párisi világiállításokon (Maggi Gyula bírálótag.)

Nyomatott a kiadók Kladek és Hamburger könyvnyomdájában Szabadkán.